

राणि m. patron. von राण gaṇa पैलाद् zu P. 2, 4, 59.

राणिग m. N. pr. eines Mannes Verz. d. B. H. No. 873. Verz. d. Oxf. H. 349, b, 13. 20.

राण्य adj. so lesen alle von uns und A. WEBER verglichenen Hdschr. in der Stelle: सुते मेमे सुतयाः शतमानि राण्य क्रियास्म वतणानि पृष्टैः RV. 6, 23, 6. MÜLLER und AUFRECHT haben राद्या, ŚĀJ. erklärt das Wort durch रमणीय.

रात 1) partic. adj. s. u. 1. रा. — 2) m. N. pr. eines Lehres Ind. St. 8, 406. fgg.

रातमनम् adj. bereitwillig: रातमनसो द्विर्गुहानि ÇĀT. Br. 1, 1, 2, 12. ब्रह्मनाय 3, 6, 4, 7. ब्रह्मनाय 7, 3, 5. 6. ते रातमनसो ऽलं दानाय भवति 4, 3, 4, 14.

रातकृविम् adj. = रातकृव्य 1) a): धेनुर्न शिश्ने स्वसरेषु पिन्वते जनाय रातकृविषे मृकीमिषम् RV. 2, 34, 5.

रातकृव्य 1) adj. a) der die Opfergabe (den Göttern) willig überlässt, ein freigebiger Opferer RV. 1, 31, 13. 54, 7. कृवे हि वामश्रिना रातकृव्यः शश्वत्तमाया उषसो व्युष्टौ 118, 11. 153, 3. 2, 25, 1. 4, 44, 3. कस्मा अय्य सुजाताय रातकृव्याय प्र ययुः 5, 53, 12. 7, 19, 6. 8, 92, 13. Häufig नमसा रातकृव्यः 5, 43, 14. 6, 11, 4; vgl. AV. 3, 3, 1. — b) derjenige welchem die Opfergabe überlassen wird, — gehört RV. 7, 33, 1. ÇĀṆKH. ÇR. 3, 6, 3. नमसा रा° RV. 4, 7, 7. 5, 43, 6. 6, 69, 6. — 2) m. N. pr. eines Mannes mit dem patron. Ātreja, Verfassers von RV. 5, 65. 66 (vgl. Vers 3).

राति (von रा) P. 3, 3, 96 (angeblich nur im RV. oxytonirt); f. auch राती gaṇa बह्वादि zu P. 4, 1, 45. 1) adj. bereitwillig, günstig; zu geben willig (Gegens. अराति) RV. 1, 29, 4. AV. 11, 8, 21. भगौ रातिर्वाजिनौ यन्तु मे कृवम् RV. 10, 66, 10. सखासावस्मभ्यमस्तु रपतिः सखेन्द्रा भगः AV. 1, 26, 2. धाता रातिः संवितेदे जुषन्ताम् 3, 8, 2. 7, 17, 4. VS. 22, 13. पीत्वा यं रातिं मन्येत तस्मा एनां प्रयच्छेत्तद्धि मित्रस्य ऋपम् AIR. Br. 8, 8. ÇĀT. Br. 14, 6, 9, 34. — 2) f. Verleihung, Gunst, Gnadenbezeugung; Gabe, Opfergabe RV. 1, 60, 1. सुमति, राति 89, 2. 10, 143, 4. बर्हिष्मती रातिः 1, 117, 1. 122, 7. 132, 2. गृभीता 162, 2. ये स्तोतृभ्यो रातिमुपसृजति सूरयः 2, 1, 16. भगस्य 3, 62, 11. य इमां मह्यं रातिं देवो द्वा मर्षीय 4, 5, 2. 34, 10. स्वामहे ते सदमिद्राता 6, 50, 9. 7, 1, 20. 25, 4. आ रायो यन्तु पर्वतस्य राति 37, 8. AV. 6, 39, 2. प्र रातिरेति नृपिनी घृताची RV. 6, 63, 4. 7, 25, 3. 8, 9, 16. इयं तं इन्द्र गर्विषो रातिः नरति सुन्वतः 8, 13, 4. पारावतस्य रातिषु इवञ्चैत्रेष्वाग्नुषु 34, 18. अर्थिनो यत्ति चेदर्थ गच्छानिदुषो रातिम् 68, 5. उप त्वा रातिः सुकृतस्य तिष्ठात् 10, 95, 17. AV. 19, 3, 4. VS. 38, 13. ÇĀT. Br. 14, 2, 2, 26. ÇĀṆKH. ÇR. 9, 6, 6. इन्द्रस्य रातिः N. eines Sāman Ind. St. 3, 208, b. — Vgl. अ°, अनर्ष°, अलर्षि°, चित्र°, पिशङ्ग°, पूष°, ब्रह्म°, मंकिष्ठ°, विसृष्ट°, स°, सु°.

रातिषाच् (रा° + साच्) adj. Gunst verleihend, über Gaben verfügend, freigebig; auch Bez. von spendenden Genien: त्वां रातिषाचो अघ्रेषु सञ्चिरे RV. 2, 1, 13. ता नो रासत्रातिषाचो वसूनि 7, 34, 22. 23. 33, 11. भगं वाञ्छं रातिषाचं पुरंधिम् 36, 8. रातिं दिवो रातिषाचः पृथिव्याः 38, 5. मात्रं पूषन्नायूष इरस्यो वत्रत्रो यद्रातिषाचश्च रासन् 40, 6. 10, 65, 14. तद्दोषधी-भिरभि रातिषाचो भगः पुरंधिर्जन्वतु प्र राये 6, 49, 14. अत्रयो अङ्गिरसो नर्वावा इष्टावन्तो रातिषाचो दधानाः AV. 18, 3, 20. ÇĀṆKH. ÇR. 8, 21, 21. — Vgl. स्मद्रातिषाच्.

रातुल m. N. pr. eines Sohnes des Cuddhodana VP. 463. — Vgl.

राकुल.

रात्र n. = रात्री Nacht; selbständig nur in der Stelle त्रीणि रात्राणि MBh. 13, 6230 und bei der künstlichen Erklärung von पञ्चरात्र PAṆĀR. 1, 1, 44: रात्रं च ज्ञानवचनं ज्ञानं पञ्चविधं स्मृतम् । तेनेदं पञ्चरात्रं च प्रवदति मनीषिणः ॥ Am Ende eines comp. ist रात्रं der regelmässige Vertreter von रात्री P. 5, 4, 87. Vop. 6, 46. 51. 57. जघन्यरात्रे am Ende der Nacht MBh. 3, 10795. 14750. वर्षारात्र (so v. a. वर्षकाले Comm.) उपागते R. 7, 64, 10. 4, 26, 24. वर्षारात्र m. Vop. 6, 46. 51. द्वादशरात्रे MBh. 1, 6614. अष्टाविंशतिरात्रं (acc.) वा मासं वा 4, 1173. त्रिरात्रम् acc. drei Tage hindurch 14, 2195. PAṆĀT. 8, 19. त्रिरात्राणि MBh. 3, 4060. दशरात्रेण zehn Nächte hindurch R. 1, 21, 18. कतिपयरात्रम् acc. einige Nächte hindurch ÇĀK. 28, 14. पञ्चदशरात्रः P. 3, 3, 137, Sch. ततो नाज्ञायत तदा दिवारात्रं तथा दिशः nicht Tag noch Nacht MBh. 3, 816. दिवारात्रम् adv. am Tage und in der Nacht M. 5, 80. MBh. 3, 2647. 12540. 16, 38. R. 1, 58, 12. Nach P. ist ein auf रात्र ausgehendes comp. stets masc., nach Andern aber nur dann, wenn kein Zahlwort vorhergeht, P. 2, 4, 29. SIDDH. K. zu d. St. AK. 3, 6, 2, 12. 3, 25. — Vgl. अति°, अनुरात्रम्, अपररात्र, अर्ध°, अ-हो°, गण°, चिर°, पुण्य°, पूर्व°, प्रतिरात्रम्, प्रथमरात्र, ब्रह्म°, मध्य°, मध्यम°, महा°, सर्व°, एक°, द्वि° u. s. w.

रात्रक 1) adj. f. रात्रिका a) nächtlich RĪĀA-TAR. 5, 482, wo °ता रात्रिका श्रीः zu trennen ist. पञ्चरात्रक fünf Nächte (Tage) während PAṆĀT. ed. orn. 4, 17. — b) ein Jahr lang im Hause einer Buhldirne wohnend H. an. 3, 87. fg. MED. k. 145. — 2) n. = 2. पञ्चरात्र 3) H. an. MED. ein Zeitraum von fünf Nächten WILSON.

रात्रि s. u. रात्री.

रात्रिक adj. am Ende eines comp. nach einem Zahlwort so und so viele Nächte (Tage) verweilend: नगरे पञ्चरात्रिका ग्रामे चैकरात्रिकाः MBh. 12, 7005. ग्रामैकरात्रिकः 14, 1284 könnte eine unregelmässige Contraction von ग्राम (d. i. ग्रामे) एक° sein. Auch für so und so viele Nächte (Tage) ausreichend; vgl. एक°. द्वे° in zwei Nächten (Tagen) vollbracht u. s. w. P. 5, 1, 87, Sch. — Vgl. पञ्च°

रात्रिकर m. der Nachtmacher d. i. der Mond Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 503, Çl. 7.

रात्रिचर = रात्रिचर P. 6, 3, 72, Sch. Vop. 26, 81. m. Nachtwandler d. i. 1) Dieb H. ç. 93. — 2) Nachtwächter WILSON. — 3) ein Rākshasa AK. 1, 1, 2, 55. H. 187. f. ई BHATT. 2, 23.

रात्रिचर्या f. 1) das Umherstreichen in der Nacht: बर्हिर्गुहम् MBh. 8, 2099. — 2) eine bei Nacht vor sich gehende Verrichtung KATHĀS. 20, 161. 71, 282. fg. 94, 72.

रात्रिज 1) adj. zur Nacht erscheinend. — 2) n. Stern ÇĀBĀRTHAK. bei WILSON.

रात्रिजल n. Nebel ÇĀBĀM. (ÇĀBĀR. bei WILSON) im ÇKDR.

1. रात्रिजागर m. Nachtwachen SṅR. 688.

2. रात्रिजागर 1) adj. in der Nacht wachend. — 2) m. Hund H. 1279.

रात्रिजागरद् 1) adj. Nachtwachen verursachend. — 2) m. Mosquito RĪĀAN. im ÇKDR.

रात्रिचर = रात्रिचर P. 6, 3, 72, Sch. Vop. 26, 31. m. ein Rākshasa AK. 1, 1, 2, 55. H. 187. R. 7, 5, 16.